

**МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

з дисципліни

"ВИРОБНИЧИЙ ОБЛІК"

для підготовки бакалаврів
напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

ЗМІСТ

I.	Завдання для практичних занять	3
	Змістовий модуль I. Методи калькулювання та обліку витрат на виробництво	3
	Тема 1. Склад та класифікація витрат	3
	Тема 2. Методи обліку витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції	3
	Тема 3. Організація обліку основних витрат на виробництво	4
	Змістовний модуль II. Організація обліку витрат на виробництво	5
	Тема 4. Організація обліку та розподіл загальновиробничих витрат	5
	Тема 5. Організація обліку витрат допоміжних виробництв	7
	Тема 6. Зведений облік витрат на виробництво та складання звітної калькуляції	8
	Тема 7. Калькулювання собівартості за повними витратами та за змінними витратами	9
II.	Рекомендована література	10

I. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. МЕТОДИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

Тема 1. Структура та класифікація витрат.

Питання для самостійного поглибленого вивчення

1. Розкрийте сутність поняття «калькуляція собівартості».
2. Охарактеризуйте системи калькулювання собівартості продукції.
3. Для яких видів виробництва використовується позамовний метод калькулювання?

Практичне завдання:

Завдання 1:

Протягом звітного періоду на підприємстві відбулись наступні господарські операції: 1) сплачено з рахунку в банку постачальникам за виробничі запаси – 56740 грн; 2) нарахована заробітна плата водію за час його роботи, який було витрачено на перевезення придбаних виробничих запасів – 2300 грн; 3) нарахована заробітна плата менеджеру відділу постачання – 5800 грн; 4) надійшли на склад підприємства виробничі запаси від постачальника – 84316 грн; 5) витрачено на відрядження директором підприємства – 1300 грн; 6) сплачено з рахунку в банку витрати на страхування вантажу (придбаних виробничих запасів) – 800 грн; 7) витрачено на відрядження водія, що здійснював перевезення придбаних виробничих запасів – 1200 грн.

З наведених операцій вибрати витрати, що пов'язані з придбанням виробничих запасів, та обчислити собівартість їх придбання.

Тема 2. Методи обліку витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції.

Питання для самостійного поглибленого вивчення

1. Сформулюйте визначення собівартості продукції, назвіть її види. Які витрати включаються, які не включаються до собівартості продукції (робіт, послуг)?
2. Яка роль калькулювання в управлінні виробництвом?

3. Визначте зв'язок між калькулюванням і виробничим обліком.
4. Назвіть принципи калькулювання і розкрийте їхній зміст.

Практичне завдання

Завдання 1

Підприємством вироблено 10 тис. од. виробів, а реалізовано 8 тис. од. Виробничі витрати – 1000 тис. грн, а адміністративні витрати та витрати на збут – 200 тис. грн. Завдання Розрахувати собівартість одиниці продукції методом простого двоступінчастого калькулювання.

Завдання 2

Промислове підприємство за допомогою однорідних методів виробництва з однакових вихідних матеріалів виготовляє три різні види продукції. У результаті дослідження виробничого процесу з'ясувалося, що витрати на випуск різної продукції приблизно пропорційні одні одним. При цьому можна виходити з того, що витрати на одну тонну першого виду продукції становлять 0,5 витрат другого виду. Витрати на одну тонну третього виду продукції – 1,82 витрат другого виду. За звітний період було вироблено відповідно за видами продукції: 19 тис. т, 17,1 тис. т та 13 тис. т. Загальні витрати за звітний період склали 1500 тис. грн. Завдання Визначити витрати на виробництво кожного виду продукції за допомогою показника еквівалентності

Тема 3: Характеристика та порядок складання фінансових звітів за МСБО.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Назвіть методи розподілу витрат на об'єкти обліку та об'єкти калькуляції?
2. Розкажіть про відображення на рахунках бухгалтерського обліку одержаної продукції, виконаних робіт і наданих послуг, їх оцінка в поточному обліку?
3. В чому сутність калькуляції виробничої собівартості продукції, робіт і послуг?

Практичне завдання :

Завдання 1

У виробництві виготовляють три види продукту: А, Б, В. Витрата матеріалів пропорційна обсягу виробів. Загальні матеріальні витрати – 333,5 тис. грн. За звітний період витрати сировини і вихід продукції характеризуються такими даними (табл.1).

Таблиця 1 Витрати на випуск продукції

Найменування показників	Види продукції		
	А	В	С
Об'єм, куб. м	100	200	800
Обсяг виробництва, тис. од.	200	225	100

Завдання. Визначити величину матеріальних витрат на кожен вид продукції та на їхній випуск.

Завдання 2

Витрати комплексного виробництва (витрати до точки розділу) становлять 5300 грн. При цьому виходять продукти 1 і 2 в кількостях, відповідно, 30 і 200 кг. Ринкова ціна продуктів складає 15 і 40 грн/кг.

Завдання. Розрахувати собівартість: а) одиниці 2-го продукту, використовуючи метод виключення; б) обох продуктів, використовуючи метод розподілу.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

Тема 4: Складання звіту про рух грошових коштів.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Назвіть статті загальновиробничих витрат і критерії їхнього розподілу?
2. Які особливості калькулювання виробничої собівартості? Який порядок заповнення форми № 2?
3. Назвіть принципову відмінність системи «директ-костинг» від калькулювання повної собівартості.

Практичне завдання :

Завдання 1

Підприємством вироблено і реалізовано 10 тис. од. виробів. Сукупні витрати за звітний період – 1 млн грн.

Завдання. Розрахувати собівартість одиниці продукції методом простого одноступінчатого калькулювання.

Завдання 2

Підприємство з безцеховою структурою управління базою для розподілу загальновиробничих витрат обрало обсяг виробництва в натуральному вираженні.

За планом на звітний рік передбачено обсяг виробництва (нормальна виробнича потужність) 54000 виробів, у тому числі на січень, лютий і березень 2016 року по 4500 одиниць щомісячно. Загальновиробничі витрати за річним кошторисом становлять 351000 грн., або 6,50 грн. на одиницю продукції (351000 : 54000) з рівномірним розподілом протягом року по 29250 грн. щомісячно, з них змінні витрати — 18000 грн., постійні — 11250 грн.

Фактичні показники роботи підприємства за відповідні звітні періоди наведено в табл. 1:

Таблиця 1. Фактичні дані роботи підприємства за січень — березень 20__ року

Місяці	Фактичний обсяг виробництва, одиниць продукції	Фактична сума загальновиробничих витрат, грн.		
		змінні	постійні	усього
Січень	4200	17200	12100	29300
Лютий	4650	18500	11650	30150
Березень	4550	18350	11200	29550
Разом за I квартал 2016 року	13400	54050	34950	89000

Завдання. Визначити суми розподілених та нерозподілених загальновиробничих витрат за січень — березень 20__ року

Тема 5: Облікова політика, облікові оцінки та виправлення помилок.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. У яких галузях промисловості застосовується попередільний метод калькулювання? У чому його особливості?
2. Що таке умовна одиниця і яке її практичне значення?
3. Визначте особливості напівфабрикатного і безнапівфабрикатного методу обліку: сферу застосування, організацію аналітичного обліку, порядок облікових записів.

Практичне завдання :

Завдання 1

Необхідно визначити собівартість напівфабрикатів, що вироблені у цеху № 2, а також вартість незавершеного виробництва. Підприємство здійснює масове виробництво пластмасових ємностей. Процес виробництва організовано у два переділи: формування (цех № 1) та обробка (цех № 2). Основні матеріали відпускаються у виробництво на початку процесу в цеху № 1. Додані витрати (заробітна плата та загальновиробничі витрати) мають місце в обох цехах. Завершені обробкою напівфабрикати передаються з цеху № 1 до цеху № 2. Після завершення обробки в цеху № 2 готова продукція здається на склад. Основні показники діяльності цеху № 1 за звітний період наведено у табл. 1

Таблиця 1

Показники діяльності цеху № 1 за звітний місяць

Найменування показників	Значення
Незавершене виробництво, тис. од.	10,0
Початковий залишок, тис. грн, у тому числі:	5110
– основні матеріали, тис. грн	4000
– додані витрати (40 % завершеності), тис. грн	1110
Випуск протягом місяця, тис. од.	48,0
Розпочато обробку протягом місяця, тис. од.	40,0
Незавершене виробництво на кінець періоду (50 % завершеності), тис. од.	2,0
Відпущено матеріалів за поточний місяць, тис. грн	22000
Додані витрати за поточний місяць, тис. грн, у тому числі:	18000
– зарплата основних виробничих робочих, тис. грн	6000
– загальновиробничі витрати, тис. грн	12000

Тема 6: Облік необоротних активів.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Поясніть, чому звіт про фінансові результати виробничого підприємства відрізняється від звіту торговельної компанії.
2. Подайте характеристику Звіту про собівартість виробленої продукції та обґрунтуйте його зв'язок зі Звітом про фінансові результати?
3. Визначте зміст системи калькулювання витрат на замовлення і наведіть приклад ситуації, в якій вона може бути використана.

Практичне завдання :

Завдання 1

Компанія розглядає проект виробництва нового продукту – пакету для захисту шкіри від сонячного випромінювання, який містить серветки, вкриті сонцезахисним кремом. Відповідно до результатів маркетингового аналізу, цей продукт є цікавим для людей, які не хочуть носити з собою пляшку сонцезахисного крему.

Проект передбачає здійснення таких видів витрат:

- зарплата директора;
- пакети, що використовуються для зберігання серветок;
- очисні матеріали, що використовуються для очищення шкіри;
- заробітна плата працівників, які упаковують продукт;
- вартість реклами продукту;
- заробітна плата керівника упаковочної ділянки;
- зарплата бухгалтера з обліку витрат;
- вартість маркетингового обстеження ринку;
- комісія з продажу, виплачується як відсоток від обсягу продаж;
- амортизація адміністративно-офісної будівлі.

Завдання

1. Розподілити витрати, пов'язані з цим новим продуктом на прямі матеріальні і прямі витрати праці, накладні виробничі витрати, витрати на збут та адміністративні.
2. Розподілити витрати на витрати продукту та витрати періоду.

Завдання 2

Підприємство є виробником носіїв для зберігання інформації в аудіоформатах. Показники діяльності підприємства за 201X рік наведено в табл. 1.

Дані для підготовки Звітів

Найменування показників	На початок року	На кінець року	За рік
Виручка від реалізації			1400,0
Закупки матеріалів			216,0
Заласи:			
– прямі матеріали	14,0	44,0	
– незавершене виробництво	20,0	56,0	
– готова продукція	128,0	92,0	
Прямі витрати праці			468,0
Непрямі витрати праці			36,0
Витрати на організацію замовлень			40,0
Адміністративні витрати			60,0
Витрати на збут			72,0
Амортизаційні відрахування:			
– виробниче обладнання			50,0
Інші виробничі накладні витрати			126,0

Завдання

1. Підготувати Звіт про собівартість продукції, виробленої у 201X році.
2. Підготувати Звіт про фінансові результати за 201X р.

Тема 7: Облік поточних активів.***Питання для самостійного поглибленого вивчення***

1. Визначте три види витрат, з якими пов'язано виготовлення продукту, і вкажіть відмінні характеристики кожного з них.
2. Чим може бути зумовлене розходження між загальною величиною витрат на працівників – 15,30 грн за годину та ставкою їхньої заробітної плати – 10,50 грн за годину?
3. Чому деякі витрати називають витратами періоду?

Практичне завдання :***Завдання 1***

Компанія, що виробляє один продукт, використовує калькулювання за повними витратами. Підготовлено такі дані за 201X рік, тис. грн:

- виручка від реалізації (10,0 тис. од.) – 360,0;
- прямі витрати на матеріали (змінні витрати) – 129,6;
- прямі витрати на оплату праці (змінні витрати) – 43,2;
- змінна частина виробничих накладних витрат – 12,96;
- постійна частина виробничих накладних витрат – 17,28;
- змінна частина витрат на збут та адміністративних витрат – 21,6;

– постійна частина витрат на збут та адміністративних витрат – 72,0.

Компанія виробила 12,0 тис. од. продукції і продала 10,0 тис. од. Ставки накладних витрат, з огляду на обсяг у 12,0 тис. од., дорівнюють, відповідно, 1,08 грн і 1,44 грн за од. для змінної і фіксованої частини. Інвентаризація на кінець року показала наявність 2000 од. готової продукції. На початок року запасів не було.

Завдання

1. Підготувати Звіт про фінансові результати за 201X рік за умови калькулювання за змінними витратами.
2. Підготувати Звіт про фінансові результати за 201X рік за умови калькулювання за повними витратами.
3. Пояснити причину різниці в чистому прибутку між 1 і 2.

Завдання 2

Витрати комплексного виробництва (витрати до точки розділу) становлять 5300 грн. При цьому виходять продукти 1 і 2 в кількостях, відповідно, 30 і 200 кг. Ринкова ціна продуктів складає 15 і 40 грн/кг.

Завдання. Розрахувати собівартість: а) одиниці 2-го продукту, використовуючи метод виключення; б) обох продуктів, використовуючи метод розподілу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Астахов В.П. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – М.: Експерт.бюро, 1997. – 352 с.
2. Атамас П.Й. Облік у бюджетних установах: 3-є вид. / П.Й. Атамас. – К.: центр навчальної літератури, 2011.
3. Атамас П.Й.. Управлінський облік / П.Й. Атамас. – 2-ге видання. – К.: Центр навчальної літератури, 2011.
4. Білоусько В.С. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник / В.С. Білоусько, М.І. Беленкова, Ф.Ф. Бутинець. – 5-те видання. – Житомир: Рута, 2008. – 404 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / Ф.Ф. Бутинець. – 8-ме видання. – Житомир: Рута, 2010. – 912 с.
6. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського учета: Підручник для вузів. – Житомир: ЖІТІ, 2000.
7. Бухгалтерський облік в Україні: Теорія і практика / під ред. А.Н. Коваленко. – Дніпропетровськ: ТОВ Баланс-Клуб, 2003. – 528 с.

8. Ватуля І.Д. Облік у бюджетних установах / І.Д. Ватуля. – К.: Центр навчальної літератури, 2011.
9. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Навчальний посібник / М.П. Войнаренко, Н.А. Понаморьова, О.В. Замазій. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
10. Волкова І.А. Фінансовий облік. Частина I / І.А. Волкова. – К.: Центр учбової літератури, 2011.
11. Волкова І.А. Фінансовий облік. Частина II / І.А. Волкова. – К.: Центр учбової літератури, 2011.
12. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: Практичний посібник. – К.: Лібра, 2010. – 840 с.
13. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 2010. – 272 с.
14. Грабова Н.М., Кривонос Ю.Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 2011. – 416 с.
15. Грабова Н.Н., Добровський В.Н. Бухгалтерський учет в производственных и торговых предприятиях: Учеб. пособие для студентов вузов. – К.: А.С.К., 2001. – 624 с.
16. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. Навчальний посібник / І.В. Жолнер. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с. 387
17. Завгородний В.П. Бухгалтерский учет в Украине (с использованием национальных стандартов): Учеб. пособие для студентов вузов. – К.: А.С.К., 2011. – 848 с.
18. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», затв. ВРУ від 16.07.99р. № 996 – XIV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
19. Кирьянова З.В. Теория бухгалтерского учета: Учебник. – М.: Финансы и статистика. Второе издание, 2010. – 192 с.
20. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: КНЕУ, 2010. – 334 с.
21. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. 2-ге видання, перепр. – К.: «Центр учбової літератури», 2011. – 736 с.
22. Лишиленко О.В.. Фінансовий облік / О.В. Лишиленко. – 2-ге вид. – К. Центр навчальної літератури, 2011.